

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 2229/2021
12.05.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Ивица Радоњић адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Александар Милић адвокат из ..., ради утврђења права својине, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 259/2020 од 08.12.2020. године која је исправљена решењем тог суда Гж 259/20 од 25.02.2021. године, у седници већа одржаној дана 12.05.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 259/2020 од 08.12.2020. године, другог и четвртог става изреке, исправљене решењем тог суда Гж 259/20 од 25.02.2021. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 259/2020 од 08.12.2020. године, исправљене решењем тог суда Гж 259/20 од 25.02.2021. године, ставом првим изреке укинута је пресуда Вишег суда у Неготину П 56/19 од 19.11.2019. године у првом ставу изреке. Ставом другим изреке, утврђено је да је тужила власник по основу наслеђа на непокретностима наведеним у овом ставу изреке и тужени обавезан да те непокретности преда тужили у државину и трпи упис истих на њено име код Службе за катастар непокретности у Неготину, у року од 15 дана од дана пријема пресуде. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужила тражила да се утврди да је власник по основу наслеђа на непокретностима наведеним у овом ставу изреке и да се тужени обавезе да јој те непокретности преда у државину и трпи упис истих на њено име код Службе за катастар непокретности у Неготину. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да накнади тужили трошкове парничног поступка у износу од 682.554,00 динара у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 403. став 2. тачка 3. и члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија туженог није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се посебно не указује на друге битне повреде одредаба парничног поступка из става другог наведеног члана које су у члану 407. став 1. тачка 2. ЗПП предвиђене као разлози за овај правни лек. Наводима ревизије о супротности датих разлога са изведеним доказима у списима, које ревидент подводи под битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП учињену у поступку пред другостепеним судом, у суштини се указује на битну повреду одредаба парничног поступка из тачке 12. става 2. означеног члана због којег се ревизија по закону не може изјавити. Не постоји битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП на коју тужени указује својим наводима. Другостепени суд је одржао расправу у складу са члановима 383. став 4. и 384. ЗПП. На расправу пред другостепеним судом, на основу члана 385. ЗПП, сходно се примењују одредбе о главној расправи пред првостепеним судом, између осталог и одредба члана 331. тог закона која даје овлашћење суду да, у ситуацији када се рочиште држи пред измењеним већем, не саслушава странке, сведоке и вештаке већ да прочита записнике о извођењу тих доказа.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је супруга покојног ВВ (умро ...2009. године) са којим је била у браку од 1980. године. Од закључења брака тужила и њен супруг живели су у заједници са ВВ родитељима, његовим дедом ГГ и његовом супругом у селу ... . Тужени и његова супруга, родитељи сада покојног ВВ, су током 1970. године отишли на рад у иностранство и тамо су током 2008. године остварили право на пензију. Тужилин супруг је са својим дедом као примаоцем издржавања закључио 14.09.2001. године уговор о доживотном издржавању, оверен у предмету Општинског суда у Неготину РЗ 219/01, којим је прималац издржавања располагао спорном непокретном имовином. Непокретности - предмет тог уговора, у јавним књигама су биле уписане као својина примаоца издржавања, без забележбе да исте представљају заједничку својину. Поступак за расправљање заоставштине покојног ГГ (умро ...2003. године) окончан је правноснажним решењем О. 291/07 од 16.04.2007. године којим је тужени оглашен за наследника имовине којом је оставилац располагао уговором о доживотном издржавању од 14.09.2001. године. Тужилин супруг је поднео тужбу против туженог ради утврђења права својине на спорним непокретностима и та парница је окончана повлачењем тужбе. Тужила је, решењем О. 902/15 од 10.09.2015. године, оглашена за законског наследника на накнадно пронађеној имовини оставиоца, покојног ВВ, коју чине непокретности обухваћене означеним уговором о доживотном издржавању. Непокретности уписане у листове непокретности .. КО ..., .. КО ... и .. КО ... стечене су у породичној заједници.

Тужени је, након закључења главне расправе, поднео тужбу за утврђење ништавости решења О 902/15 од 10.09.2015. године, а заједно са супругом поднео је посебну тужбу за утврђење ништавости уговора о доживотном издржавању од 14.09.2001. године. Поступци по овим тужбама су у току.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је у овом спору правилно применио материјално право.

Одредбом члана 194. став 1. Закона о наслеђивању („Службени гласник Републике Србије“ број 46/95) прописано је да се уговором о доживотном издржавању обавезује прималац издржавања да се после његове смрти на даваоца издржавања пренесе својина тачно одређених ствари или каква друга права, а давалац издржавања

се обавезује да га, као накнаду за то, издржава и да се брине о њему до краја његовог живота и да га после смрти сахрани. Имовина која је предмет тог уговора не улази у заоставштину примаоца издржавања и из ње се не могу намирити ни нужни наследници.

Следствено томе, спорне непокретности у катастарским општинама Неготин, Александровац и Рајац којима је прималац издржавања, сада покојни ГГ, располагао уговором о доживотном издржавању закљученим са даваоцем издржавања, сада покојним тужиљиним супругом, нису чиниле његову заоставштину и нису могле бити предмет наслеђивања од стране туженог. Тужилца је законска наследница покојног даваоца издржавања која је наслеђивањем, у складу са чланом 36. Закона о основама својинскоправних односа и чланом 206. став 1. у вези члана 9. став 1. и 2. Закона о наслеђивању, стекла право својине на тој имовини.

Одредбом члана 342. Закона о браку и породичним односима, важећег у време када је закључен уговор о доживотном издржавању, поред осталог било је прописано: да се право чланова породичне заједнице на непокретностима које су њихова заједничка имовина у смислу члана 340. тог закона, уписују у земљишне и друге јавне књиге на име свих чланова породичне заједнице који су својим радом учествовали у стицању, са неопредељеним уделитема (став први); да ако је у земљишне или друге јавне књиге уписан као власник један члан породичне заједнице или поједини чланови породичне заједнице, сматраће се да је власник лице које је уписано све док се, по предлогу осталих чланова породичне заједнице, у земљишне, односно друге јавне књиге не упише забележба о праву заједничке својине (став други); да уговор којим члан породичне заједнице који је као власник уписан у земљишне, односно друге јавне књиге изврши отуђење или оптерећење непокретности стечене у породичној заједници, остали чланови породичне заједнице могу побијати само ако је у време закључења уговора у земљишне, односно друге јавне књиге била уписана забележба о праву заједничке својине или ако су у време закључења уговора трећем лицу са којим је уговор закључен на несумњив начин ставили до знања да се ради о предмету заједничке својине (став трећи).

У конкретном случају, прималац издржавања је у јавним књигама био уписан као власник предметних непокретности, а није постојала забележба о праву заједничке својине. Због тога, у смислу цитираног члана 342. став 2. Закона о браку и породичним односима, важила је правна фикција по којој се прималац издржавања сматра власником те имовине. Закључени уговор о доживотном издржавању остали чланови породичне заједнице нису побијали до закључења главне расправе из разлога предвиђених у ставу трећем наведеног члана.

Наводи ревизије о непотпуној активној и пасивној легитимацији у смислу правила о нужном супарничарству из члана 211. ЗПП, нису основани. Тужилца је правноснажним решењима оставинског суда оглашена за јединог наследника заоставштине покојног ВВ и спорних непокретности као накнадно пронађене имовине оставиоца. Терке оставиоца, које су у поступку расправљања његове заоставштине дале негативне наследне изјаве о одрицању од наследства, нису нужни супарничари са тужиљом у овом спору. Своја наследна права на спорним непокретностима, због пропуста оставинског суда да у поступку расправљања накнадно пронађене имовине поступи у складу са чланом 130. став 2. Закона о наслеђивању, могу остваривати у посебној парници - наследноправном спору, тужбом коју ће поднети против тужилце.

Предмет овог спора је утврђење права својине тужиле по основу законског наслеђивања имовине коју је њен супруг стекао по основу уговора о доживотном издржавању, а не утврђење удела у стицању те имовине у породичној заједници да би тужбом, као тужена са положајем нужног супарничара, морала бити обухваћена и супруга туженог.

Ревизијски наводи о парницама које је тужени покренуо ради утврђења ништавости решења О. 902/15 од 10.09.2015. године којим је тужила оглашена за наследника спорних непокретности, као накнадно пронађене имовине покојног ВВ и за утврђење ништавости уговора о доживотном издржавању од 14.09.2001. године нису од утицаја на правилност другостепене пресуде у побијаном делу. Ове парнице покренуте су по закључењу главне расправе и немају значај за поступак пред другостепеним судом јер је чланом 385. став 2. ЗПП прописано да се одредбе тог закона о одређивању прекида (члан 223) не примењују у другостепеном поступку. Осим тога, захтев којим се тражи утврђење ништавости решења о наслеђивању је очигледно неоснован јер се у парничном поступку не може тражити ништавост правноснажне судске одлуке.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић